

País Val.); variants: *ennivular* (Men.), *enniguar* (Mallorca), *ennugular* i *ennuguir* (Emp.). *Ennuvolada* [ennig-, Mall.]. *Ennuvolador*. *Ennuvolament*. *Ennuvolat* [variant *ennigu-*, Mall.]; ⁹ *ennigulat* ploviscós 'núvols de pluja' (DAG.); *anuvolat* en *Spill*, 14086; doc. mall. de 1623 (DAG.), usual avui a València; cf. *nublat* [nulat], recollit per JCoromines, 1934, a Tavascan (Alt Pallars)].

Nuvilós 'núvol, tempestuós' [1421], pres del ll. *nubilosus* id. *Nuviscol* 'nuvolet' [un ex. del poeta Argullol en DAG., s. v. *nubiscol*]. *Nubècula* 'taca petita blanquinosa que es forma a la còrnia', pres del llatí *nubecula* id. *Obnubilació* 'enfosquiment morbós de la vista', pres del ll. *obnubilatio*, -onis id.

CRT.: *Nubifer*.

¹ Notem el següent passatge del *Poema de Yáçuf*: «el dia era *nublo* i-el lo aklaria, / mager ke yera exkuro, el bien lo blankiaba» (ed. MzPi., RABM, 1902, A 59b; l'expressió *tocar a nubló* en un poema titulat *Laberinto Amoroso* de 1638 (Vollmöller, RF VI, 616), segons Boraó «reprendre o recomendar una cosa, sin éxit»; a Bielsa avui *nuble* (adj.) al costat de *nube*. — ² Un altre exemple d'aquesta forma en un text d'Eiximenis: «Un pilar de *nuul* los cobria en lo dia» (DAG.). — ³ Apareix en tota classe de textos: Llull, *Merav.* II, 21.1; 22.9, 11, 15 etc.; Jaume I «vench la *nuu* del cel» (*InuLC*); Sant Gregori, *Diàlegs*, NCL I, 154.2; Muntaner, *Crònica*, cap. 206, vi, 34.10; BMetteg, *Obres menors* (NCL X, p. 66.25); StVicentF, *Sermons* I, 52.32; *Quar.*, ³⁰ 295.185; doc. de 1427 d'Amer (CaCandi, *StHilari*, 87); en FAlegre (2.ª meitat S. xv) figura com a masculí (DAG.), fet que mostra que hom ja no tenia coneixement del seu gènere únic i que era un arcaisme que alguns mantenien sense conèixer-lo bé. En la *Bíblia rimada* apareix una variant *nu* («Déu --- de les *nus* fé [féu] la cogitació», v. 150), i la forma *nul*, resultat d'una ultracorreció, figura amb certa freqüència en les *VidesR* al costat de *nuu*: «una *nul* resplendent» (P173v2) i a més 186v2, 86v1, 101v2. ⁴⁰ *DFa.* dona *nuu* com a poètic però no s'ha usat mai en els temps moderns, sinó per algun poeta molt culte. — ⁴ Els diccionaris valencians d'Escrig i MGadea donen *núgol* com a normal; a la zona xurra d'Ènguera-Canal de Navarrés hi ha al costat de *nulo* (que va amb el cast. *nublo*), *núgol* i *nuglo*; la pronúncia amb -v- a Castelló i Alacant segons *AlcM* (però GaGirona, del Maestrat, escriu *núgol* en el seu poema *Seidia*, 227). A la zona central és general *núbul* (*núgul* a l'Empordà, segons *AlcM*). JCoromines va anotar a la zona del Pallars (Tor, Tavascan, 1934): *està núbol*, un *núbol*, pronúncia que predomina en la zona occidental. El menorquí Camps i Mercadal escriu *núvol* (*Folk. Men.* I, p. 109), també A. Ferrer Guinart (*Rondaies de Men.*, p. 223). — ⁵ Cf. *niel* en els *Diàlegs de Sant Gregori*: «Aprés pocs dies era fort serèn, e sobre l'altar de la dita esglaya, devalà divinalment i.^a *núel* fort bela e clara --- Los capelans, e ls clergues --- vehien la *núel*, e sentien la odor» (ed. NCL I, 236.13). — ⁶ Mn. Al-

cover (BDLC IV, 1909, 224) dona *nívol* de La Pobla, Petra, Alcúdia, Muro, Maria, Sta. Margalida, *nigúl* de Manacor, Palma i la major part de l'illa; *nígol* i *nívol* de Llubí; *AlcM* confirma *nívol* d'Alcúdia i Muro, però només *nigol* de Llubí (s. v.); JCoromines 1953 va registrar *nigul* a Sóller. *Nigul* apareix en la poesia de Marian Aguiló i a més en alguns poetes mallorquins dialectalitzants com A. Peña (*IdOr* I, 67 i 79); trobem-ne un exemple en M. Victorià Amer (S. XIX): «L'espay somiava cubert / De domassos de *niguls*, / Y jorns ab es sol de glòria, / Y nits, d'esperança ab llums» (JMBover, *BiblEscBal.* I, 30, 11.12). — ⁷ Ronjat, § 75 es refereix a aquest tipus de dissimilació amb motiu de *nívol*; hi podem afegir els casos de *piuze* *PULICE*, i oc. ant. *iola* *UVULA*, *niola* (< **liola*, resultat de *uvula* amb l'article definit), veg. NEULELLA; i encara més *pibol* *POPULU*, i el gascó *yú* *JUGU*; cf. *nivola* en milanès (Salvioni, *Fon. mil.*, 8). — ⁸ Meyer-Lübke, *Rom. Gramm.* I, § 28, i també en *ZRPb.* XXXIX, 1919, 239, indicava que per a les formes amb *ni-* de l'oc. i dels parlars de l'it. nord calia partir de **NIBULUS*, metàtesi causada perquè en llatí no hi ha mots en -*ILUS*, però sí en -*ÜLUS*. Les dues vocals s'haurien transposat però no podent la U conservar la quantitat que li era pròpia (justament per la causa de la metàtesi), hauria permutat de quantitat amb la *i*; *REW*, 5975 inclou **NIBÜLUS* com a una forma variant de *NÜBÜLUS*; tesi acceptada per *FEW* VII, 223; a més notem que Pokorny, *IEW*, 315, citant de Loth (*RCelt.* XX, 346ss.) fa constar que ky. *niwl*, *nişwl*, còrn. *niul* 'boira, núvol' (i d'on irl. a. *niuil*, gen. de *nel*), s'expliquen com un manlleu al llatí tardà **NIBÜLUS*. Amb tot això, però, aquest suposat **NIBÜLU* no és més que una mera hipòtesi. — ⁹ Un exemple en JRosselló, *Manyoc*, 154.

NYAC, NYEC, NYIC, NYIGO-, onomatopeies amb diferents valors.

Nyac expressa el soroll que fan dues coses, que acostant-se violentament n'enclouen una altra, i també el soroll de mastegar (DAG., *DFa.*); un exemple d'un text de 1904 en *AlcM*, que, a més, el dona en el Lluchanès, en el sentit de 'rèplica que tanca de cop': «Quin *nyac* més ben dat!» A Eivissa s'usa *nyacar* 'aixafar, esclafar', amb variant *nyaclar* 'esclafar, aplanar una cosa blana, com les figures, per a secar-les'; *nyecar-se* 'menjar-se' (Men.), ja en el diccionari men. de Febrer-Cardona amb variant *nyegar*.

Nyec 'grinyol o gemec d'un gosset, d'oca, o d'altre animal de crit semblant'; ¹ *nyec* 'criatura molt petita' (*DFa.*), *fer nyec* 'morir-se' (BDC XVII, 117), *no fer nyec* 'no agafar res en caçar' (*AlcM*), *nyec* 'peix malmenat per l'acumulació excessiva dels peixos dins la barca' (donat a St. Feliu de G. per *AlcM*); *nyequer* 'cridar nyec els ànecs' (usat per VCatalà). *Nyeco*, -ca, adj. infra.

Nyic 'crit d'un cos quan el fereixen, d'un porc quan l'encalcan' (Mall.); *nyic*, *nyica* (o *nyiga*) 'xic, petit, migrat' (Mall., DAG.), variant *nyeco*, *nyeca* 'molt petit',